

ILMASTONMUUTOSKYSELY / SOMERON KAUPUNGIN TYÖNTEKIJÄT JA LUOTTAMUSHENKILÖT LOKAKUU 2010

Someron kaupunki on mukana Kuntaliiton ilmastohankkeessa "Kokonaisuuden hallinta ja ilmastonmuutos kunnan päätöksenteossa". Hankkeeseen liittyen kerättiin lokakuussa 2010 tietoa kunnan työntekijöiden ja päättäjien näkemyksestä ilmastoasioihin. Kysely toteutettiin suljettuna Internet-kyselynä, johon vastattiin Latomo-julkaisujärjestelmän kautta 7.-22.10.2010. Kyselyyn pystyi vastaamaan myös tulostamalla kysymykset ja jättämällä vastaukset kaupungintalon infossa olleeseen vastauslaatikkoon.

Kysely lähetettiin yhteensä 818 sähköpostiosoitteeseen, joista 16 palautui osoitteen ollessa toimimaton. Kaiken kaikkiaan vastauksia saatiin noin 140 kpl (paperisia vastauksia 9, sähköisiä 127 - 132 laskentatavasta riippuen). Kyselyn vastausprosentiksi muodostui siten noin 17 %.

1) VASTAAJISTA SUURIN OSA NAISIA (Kysymyssarja 1, Taustatiedot)

Kyselyyn vastanneista selvä enemmistö, 80 %, oli naisia.

Asumisen ja työskentelyn osalta vastauksiin vaikutti luultavasti kyselyn kohderyhmä ja lähetystapa. Enemmistönä vastaajista olivat Somerolla sekä työskentelevät ja asuvat henkilöt (73 %), seuraavaksi eniten oli muualla asuvia, mutta Somerolla työssä käyviä (19 %). Somerolla asuvia, mutta muualla työtä tekeviä oli vastaajista noin 8 %.

Työntekijöiksi itsensä luokittelevia vastaajia oli 101 kpl ja johtavassa asemassa olevia 11. Lautakuntien 66 jäsenestä kyselyyn vastasi 21 henkilöä, valtuuston 35 jäsenestä 11 ja kaupunginhallituksen 9 jäsenestä 1. Kuusi vastaajaa luokitteli itsensä ryhmään "Joku muu" kuin edellä mainittu.

Taustatiedot			
Roolisi Someron kaupungin organisaatiossa. (Voit vastata useampaan kohtaan)			
Johtavassa asemassa	11 kpl	7,2 %	
Työntekijä	102 kpl	67,1 %	
Lautakunnan jäsen	21 kpl	13,8 %	
Valtuuston jäsen	11 kpl	7,2 %	
Hallituksen jäsen	1 kpl	0,7 %	
Joku muu	6 kpl	3,9 %	
Kysymyksiä sinusta.			
Olen mies	30 kpl	21,3 %	
Olen nainen	111 kpl	78,7 %	
Kysymyksiä sinusta (Voit valita vain yhden vaihtoehdon)			
Asun ja teen töitä Somerolla	101 kpl	73,2 %	
Asun Somerolla, mutta teen töitä muualla	11 kpl	8,0 %	
Olen työssä Somerolla, mutta asun muualla	26 kpl	18,8 %	
Asun ja teen töitä muualla, mutta sain tämän kyselyn	0 kpl	0,0 %	

2) ILMASTONMUUTOS TODELLINEN ONGELMA, JOHON VOIMME VAIKUTTA A VAIN VÄHÄN, MUTTA NEUVONTAA EI TARVITA (Kysymyssarja 2, Ilmastonmuutos henkilökohtaisella tasolla)

Suurin osa vastaajista koki ilmastonmuutoksen todellisena tämän päivän ongelmana (83 %). Vajaa 11 prosenttia vastaajista koki ilmastonmuutoksen ongelmana, johon itse ei voi vaikuttaa, 6 % vastaajista piti ilmastonmuutosta viherpiipertäjien propagandana ja yksi vastaaja oli sitä mieltä, että ilmastonmuutos on huomisen murhe, joka ei häntä kosketa.

Henkilökohtaisilla valinnoilla vastaajat kokivat olevan vähän vaikutusta ilmastonmuutoksen hillintään (77 % vastaajista). Vain vajaa 18 % koki voivansa henkilökohtaisilla valinnoilla vaikuttaa

ilmastonmuutoksen hillintään paljon. Neljä vastaajaa koki, ettei voi vaikuttaa ilmastonmuutoksen hillintään lainkaan.

Kysyttäessä halua tehdä pieniä tekoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi enemmistö vastaajista oli valmis alentamaan huonelämpötilaa kotona (77 % kaikista vastaajista). Huonelämpötilaa 1 asteella työpaikalla oli valmis alentamaan noin 58 % vastaajista. Rungas puolet vastaajista (54 %) oli valmis vähentämään yksityisautoilua vapaa-ajalla. Työajalla auton käyttöä oli valmis vähentämään 16 % vastaajista. Puolet vastaajista (50 %) oli valmis siirtymään kasvisruokaan kolmena päivänä viikossa. Lisää veroja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi oli valmis maksamaan 9 % vastaajista.

Koetko ilmastonmuutoksen (Voit valita vain yhden vaihtoehdon)

Todellisenä tämän päivän ongelmana	116 kpl	82,9 %	
Huomisen murheena, joka ei kosketa sinua	1 kpl	0,7 %	
Viherpiipertäjien propagandana	8 kpl	5,7 %	
Ongelmana, johon et voi vaikuttaa	15 kpl	10,7 %	

Voitko henkilökohtaisilla valinnoillasi vaikuttaa ilmastonmuutoksen hillintään mielestäsi? (Voit valita vain yhden vaihtoehdon)

Paljon	26 kpl	18,4 %	
Vähän	108 kpl	76,6 %	
En lainkaan	4 kpl	2,8 %	
En osaa sanoa	3 kpl	2,1 %	

Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi voisitko? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

Siirtyä syömään kasvisruokaa kolmena päivänä viikossa	70 kpl	18,8 %	
Vähentää yksityisautoilua vapaa-ajalla	76 kpl	20,4 %	
Vähentää auton käyttöä työajalla	24 kpl	6,5 %	
Maksaa enemmän veroja	13 kpl	3,5 %	
Alentaa huonelämpötilaa kotona 1 asteella	108 kpl	29,0 %	
Alentaa huonelämpötilaa työpaikalla 1 asteella	81 kpl	21,8 %	

Neuvontaa ilmastoasioihin vastaajat eivät kaivanneet. Vain 10 % vastaajista kaipasi ilmastoneuvontaa kotiin ja 17 % työssään. Lähes puolet vastaajista (49 %) ei kaivannut ilmastoneuvontaa kotiaskareisiin lainkaan ja 40 % ei kaivannut ilmastoneuvontaa työtehtävissään.

Tarvitsetko neuvoa ilmastoasioissa kotona?

Kyllä	14 kpl	9,9 %	
Ehkä	58 kpl	41,1 %	
Ei	69 kpl	48,9 %	

Tarvitsetko neuvoa ilmastoasioissa työssäsi?

Kyllä	23 kpl	16,5 %	
Ehkä	60 kpl	43,2 %	
Ei	56 kpl	40,3 %	

3) ILMASTOSTRATEGIAT VIERAITA, MUTTA NE KOETAAN TARPEELLISIKSI (Kysymyssarja 3, Ilmastostrategiat ja -linjaukset)

Luonnosvaiheessa olevaan Varsinais-Suomen ilmastostrategiaan oli tutustunut vain 8 % vastaajista. Suurin osa (81 %) vastaajista aikoi kyselyn innoittamana tutustua strategiaan, (varmuudella 20 % ja ehkä 61 %). Noin 11 % vastaajista ei aikonut tutustua strategiaan myöhemminkään.

Kuntaliiton ensimmäiset ilmastopoliittiset linjaukset hyväksyttiin liiton hallituksessa syyskuussa 2008. Uudet kuntaliiton hallituksen 2.6.2010 hyväksymät ilmastolinjaukset on kiteytetty yhdelle sivulle ja niitä täydentää mukana oleva taustamuistio. Suurin osa vastaajista (89 %) ei tuntenut näitä kuntaliiton ilmastolinjauksia.

Vastaajat kaipasivat Someron kaupungille omia periaatteita toimenpiteiksi ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja siihen varautumiseksi. Vain 10 % vastaajista oli sitä mieltä, että kaupungin omia ilmastolinjauksia ei tarvita.

Ilmastostrategiat ja -linjaukset

Oletko tutustunut Varsinais-Suomen ilmastostrategiaan? (Voit valita vain yhden vaihtoehdon)

Kyllä, olen tutustunut	11 kpl	7,8 %	
En ole tutustunut, mutta nyt aion	28 kpl	19,9 %	
En, mutta ehkä aion tutustua	86 kpl	61,0 %	
En ole tutustunut, enkä aiokkaan	16 kpl	11,3 %	

Ovatko Kuntaliiton ilmastolinjaukset sinulle tuttuja?

Kyllä	16 kpl	11,3 %	
Ei	125 kpl	88,7 %	

Tarvitaanko Someron kaupungille omia ilmastolinjauksia, ilmastostrategiaa (periaatteita toimenpiteiksi ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja siihen varautumiseksi)?

Kyllä	77 kpl	54,6 %	
Ei	14 kpl	9,9 %	
En osaa sanoa	50 kpl	35,5 %	

4) SOMERON KAUPUNKI VOI OMALLA TOIMINNALLAAN VAIKUTTAA ILMASTONMUUTOKSEEN. KAUPUNGIN ON SYYTÄ OLLA ESIMERKKINÄ ENERGIATEHOKKUUDEN JA ENERGIANSÄÄSTÖN SUHTEEN. (Kysymyssarja 4, Someron kaupunki ja ilmastomuutos ja väittämät)

Someron kaupunki voi vastaajien mielestä vaikuttaa omalla toiminnallaan ilmastomuutokseen. Lähes puolet vastaajista (47 %) koki kaupungin roolin ja ilmastotoimien merkityksen kuitenkin kokonaisuuden kannalta vähäiseksi. 36 % vastaajista oli sitä mieltä, että Someron kaupungilla on merkittävä rooli ilmastomuutoksen ehkäisyssä ja siihen sopeutumisessa. 5 % vastaajista koki, ettei Someron kaupunki voi vaikuttaa ilmastomuutokseen, koska kaupungin toimien vaikutus on kokonaisuuden kannalta niin vähäinen.

Someron kaupunki ja ilmastomuutos

Voiko mielestäsi Someron kaupunki omalla toiminnallaan vaikuttaa ilmastomuutokseen?

Kyllä. Kaupungilla on merkittävä rooli ilmastomuutoksen ehkäisyssä ja siihen sopeutumisessa	50 kpl	35,5 %	
Kyllä, mutta kaupungin rooli ja toimien merkitys on kokonaisuuden kannalta vähäinen	66 kpl	46,8 %	
Ei, koska Someron kaupungin toimien vaikutus ilmastomuutokseen on niin vähäinen	7 kpl	5,0 %	
En osaa sanoa	18 kpl	12,8 %	

Väittämiä ilmastonmuutoksesta. (Valitse väittämistä lähinnä mielihoidettasi oleva vaihtoehto)

1) Varautumalla ilmastonmuutokseen vähennetään kaupungille kustannuksia aiheuttavia vahinkoja tulevaisuudessa

Olen täysin samaa mieltä	36 kpl	25,9 %	
Olen osittain samaa mieltä	70 kpl	50,4 %	
Ei samaa eikä eri mieltä	18 kpl	12,9 %	
Osittain eri mieltä	5 kpl	3,6 %	
Täysin eri mieltä	2 kpl	1,4 %	
En osaa sanoa	8 kpl	5,8 %	

2) Paikallisiin uusiutuviin energiavaroihin perustuva energiayrittäjyys lisää pysyviä työpaikkoja Somerolla

Olen täysin samaa mieltä	45 kpl	32,4 %	
Olen osittain samaa mieltä	65 kpl	46,8 %	
Ei samaa eikä eri mieltä	16 kpl	11,5 %	
Osittain eri mieltä	3 kpl	2,2 %	
Täysin eri mieltä	2 kpl	1,4 %	
En osaa sanoa	8 kpl	5,8 %	

3) Kaupungin toiminnassa on syytä olla esimerkkinä energiatehokkuuden ja energiansäästön suhteen

Olen täysin samaa mieltä	86 kpl	62,3 %	
Olen osittain samaa mieltä	44 kpl	31,9 %	
Ei samaa eikä eri mieltä	5 kpl	3,6 %	
Osittain eri mieltä	2 kpl	1,4 %	
Täysin eri mieltä	0 kpl	0,0 %	
En osaa sanoa	1 kpl	0,7 %	

4) Korjausrakentamisen yhteydessä energiankäytön tehostamismahdollisuudet ovat merkittäviä

Olen täysin samaa mieltä	70 kpl	51,1 %	
Olen osittain samaa mieltä	53 kpl	38,7 %	
Ei samaa eikä eri mieltä	7 kpl	5,1 %	
Osittain eri mieltä	3 kpl	2,2 %	
Täysin eri mieltä	1 kpl	0,7 %	
En osaa sanoa	3 kpl	2,2 %	

5) Uusiutumattomilla eli fossiililla polttoaineilla tuotettu energia (lämpö, sähkö ja liikenne- ja työkoneiden polttoaineet) on merkittävin kasvihuonekaasupäästöjen aiheuttaja

Olen täysin samaa mieltä	48 kpl	35,0 %	
Olen osittain samaa mieltä	61 kpl	44,5 %	
Ei samaa eikä eri mieltä	10 kpl	7,3 %	
Osittain eri mieltä	6 kpl	4,4 %	
Täysin eri mieltä	0 kpl	0,0 %	
En osaa sanoa	12 kpl	8,8 %	

6) Someron kaupungin päättäjät voivat vaikuttaa uusiutuvien energialähteiden käytön yleistymiseen kaupungin lämmöntuotantolaitoksissa, rakennusten lämmityslaitteissa sekä sähkön ja ajoneuvokaluston hankintapäätöksissä

Olen täysin samaa mieltä	68 kpl	49,6 %	
Olen osittain samaa mieltä	56 kpl	40,9 %	
Ei samaa eikä eri mieltä	9 kpl	6,6 %	
Osittain eri mieltä	2 kpl	1,5 %	
Täysin eri mieltä	0 kpl	0,0 %	
En osaa sanoa	2 kpl	1,5 %	

7) Someron kaupungin palveluissa pitäisi pyrkiä vähentämään energiankulutusta

Olen täysin samaa mieltä	71 kpl	51,4 %	
Olen osittain samaa mieltä	49 kpl	35,5 %	
Ei samaa eikä eri mieltä	10 kpl	7,2 %	
Osittain eri mieltä	3 kpl	2,2 %	
Täysin eri mieltä	1 kpl	0,7 %	
En osaa sanoa	4 kpl	2,9 %	

7a) rakennuskantaa uudistamalla

Olen täysin samaa mieltä	32 kpl	23,4 %	
Olen osittain samaa mieltä	60 kpl	43,8 %	
Ei samaa eikä eri mieltä	28 kpl	20,4 %	
Osittain eri mieltä	9 kpl	6,6 %	
Täysin eri mieltä	3 kpl	2,2 %	
En osaa sanoa	5 kpl	3,6 %	

7b) lisäämällä kaupungin rakennusten monikäyttöisyyttä ja käyttöastetta

Olen täysin samaa mieltä	58 kpl	42,6 %	
Olen osittain samaa mieltä	56 kpl	41,2 %	
Ei samaa eikä eri mieltä	14 kpl	10,3 %	
Osittain eri mieltä	3 kpl	2,2 %	
Täysin eri mieltä	0 kpl	0,0 %	
En osaa sanoa	5 kpl	3,7 %	

7c) tehostamalla ja uudistamalla tietotekniikkapalveluja, jotka vähentävät liikennettä (sähköinen asiointi, videoneuvottelut, nopeat laajakaistayhteydet yms.)

Olen täysin samaa mieltä	44 kpl	32,1 %	
Olen osittain samaa mieltä	60 kpl	43,8 %	
Ei samaa eikä eri mieltä	18 kpl	13,1 %	
Osittain eri mieltä	11 kpl	8,0 %	
Täysin eri mieltä	1 kpl	0,7 %	
En osaa sanoa	3 kpl	2,2 %	

8) Someron kaupunki tarvitsee julkisten hankintojen ilmasto- ja ympäristöosaamiseen neuvontaa ja muita tukijärjestelmiä

Olen täysin samaa mieltä	52 kpl	38,0 %	
Olen osittain samaa mieltä	43 kpl	31,4 %	
Ei samaa eikä eri mieltä	23 kpl	16,8 %	
Osittain eri mieltä	4 kpl	2,9 %	
Täysin eri mieltä	3 kpl	2,2 %	
En osaa sanoa	12 kpl	8,8 %	

9) Somerolla pitäisi vähentää kunnan sisäistä liikennetarvetta keskittämällä yhdyskuntarakennetta taajamiin (keskittää palvelut taajamiin)

Olen täysin samaa mieltä	8 kpl	6,0 %	
Olen osittain samaa mieltä	26 kpl	19,4 %	
Ei samaa eikä eri mieltä	20 kpl	14,9 %	
Osittain eri mieltä	34 kpl	25,4 %	
Täysin eri mieltä	41 kpl	30,6 %	
En osaa sanoa	5 kpl	3,7 %	

10) Yhdyskuntarakennetta ja palvelujen sijoittumista koskevissa päätöksissä on otettava ilmastoasiat paremmin huomioon

Olen täysin samaa mieltä	26 kpl	19,3 %	
Olen osittain samaa mieltä	54 kpl	40,0 %	
Ei samaa eikä eri mieltä	26 kpl	19,3 %	
Osittain eri mieltä	15 kpl	11,1 %	
Täysin eri mieltä	6 kpl	4,4 %	
En osaa sanoa	8 kpl	5,9 %	

11) Someron kaupunki ottaa kaavoituksessa ja rakentamisen ohjauksessa riittävästi huomioon ilmastonmuutoksen vaikutukset ja varautumistarpeet

Olen täysin samaa mieltä	4 kpl	3,0 %	
Olen osittain samaa mieltä	28 kpl	20,7 %	
Ei samaa eikä eri mieltä	47 kpl	34,8 %	
Osittain eri mieltä	15 kpl	11,1 %	
Täysin eri mieltä	7 kpl	5,2 %	
En osaa sanoa	34 kpl	25,2 %	

12) Somero ylläpitää monimuotoisia luonnonympäristöjä ja vähentää ympäristöön kohdistuvaa kuormitusta vahvistaakseen luonnon palautumiskykyä muuttuvissa ilmasto-oloissa

Olen täysin samaa mieltä	13 kpl	9,6 %	
Olen osittain samaa mieltä	33 kpl	24,3 %	
Ei samaa eikä eri mieltä	43 kpl	31,6 %	
Osittain eri mieltä	12 kpl	8,8 %	
Täysin eri mieltä	5 kpl	3,7 %	
En osaa sanoa	30 kpl	22,1 %	

5) (Kysymyssarja 5, Sana on vapaa)

Miten arvelet ilmastonmuutoksen vaikuttavan Someron kaupungin toimintaan tulevaisuudessa?

- Toivottavasti yksityisautoilun sijasta suositetaan joukkoliikennettä. Toivon kevyen liikenteen väyliä lisää, jotta työmatkoja voisi tehdä turvallisemmin jalan ja polkupyörällä.
- Ennemmin tai myöhemmin tulee kaikkia kuntia sitovia määräyksiä ja rajoituksia, jotka koskevat esim. energiansäätöä ym. mutta en usko että maailmamme siihen romahtaa.
- En tiedä
- Kaupungin pitää omin esimerkillisin tavoin ehkäistä/hidastaa ilmastonmuutosta erilaisilla toimintatavoilla ja hankkeilla.
- Joka iltaisen "katurallin", eli samojen autojen edes takainen turha ajelun lopettaminen tekisi paljon, valvontaa ja sanktioita kaivataan, jos oikeasti asioille halutaan tehdä jotain
- Elinkeinopoliittikan tehostaminen (Työpaikkaomavaraisuutta on lisättävä, koska pitkät yksityisautoilla tehtävät työmatkat eivät ole jatkossa mahdollisia) Joukkoliikenteessä otettava aktiivisempi rooli ja pidettävä huolta realistisen joukkoliikennevaihtoehdon olemassaolosta. Energiategokkuuteen pitää kiinnittää erityistä huomiota, vanhat joskus tehdyt suunnitelmat eivät riitä.
- - investointeja ilmasto ystävällisempään toimintoihin eri aloilla; kaukolämpö, energian kulutus / kiinteistöt, rakentamisen vaatimukset, jne
- Toivottavasti saataisiin jotain positiivista panosta aikaiseksi yhteisen hyvän vuoksi.
- Maatalouden vähenemiseen tai vaikeutumiseen rankkasateiden, pitkien hellekausien ja lisääntyvien kasvitautien kautta.
- Varmaan turpeenpoltto lämpölaitoksessa lopetetaan ja hyvä niin. Tilalle hake ja biokaasu.
- En osaa sanoa.
- Vaikutukset ovat varmaan pieniä mutta pienistä puroista virta suurenee
- Energian kulutuksen pienentämisenä ja ekologisemmalla sähkön hankkimisena
- riippuu päättäjistä; ei tiedä vielä
- Yhteiskunnallisten muutoksen kautta konkreettisesti ensin mm. energian verokorotukset. Jatkossa lakien, asetusten ja normien tiukempien ilmastolinjausten myötä vaikutukset lisääntyvät. Oma vaikutuksensa on maatalouselinkeinon kautta tuleva vaikutus. Ympäristöpolitiikka ja eu:n tukipolitiikka ovat jatkuvassa murroksessa, joka heikentää jonkin verran maaseutuelinkeinon harjottamismahdollisuuksia.
- sekajätteen verotus nousee, kierrättäminen pakollista, turhat energiamenot karsitaan pois
- Ei mitenkään
- Somero elää kuitenkin pitkälti maataloudesta, niin ilmastonmuutoksen vaikutus maatalouteen vaikuttaa myös Someron toimintaan. Muuten ilmastonmuutoksen suhteen olemme varmaankin samassa veneessä muiden kuntien kanssa.
- -- --
- Ilmastonmuutos luo haasteita maatalouteen, etenkin viljan viljelyyn. Lisäksi mahdolliset lisääntyvät sateet luovat haasteita vesihuollolle.
- Toivottavasti se näkyisi ruokalistoilta niin, että syödään kotimaisista ja paikallisistakin raaka-aineineista tehtyjä ruokia. Emme tarvitse esim. itämaisia kasviksia kovinkaan usein, kun omat ovat hyviä. Teknisellä puolella se olisi hyvä näkyä eko-ratkaisuina.
- Antaa kaupungille paremman aikaansa seuraavan ilmeen ja kuvan siitä, että täällä välitetään ihmisistä ja heidän elinympäristöstään (siis myös ilmastosta!).
- Kunnallistekniikka on räntäloska kelin takia vaikeuksissa ja viemärointiin on kiinnitettävä huomiota sekä teiden mahdollisimman helppoon lumen auraukseen.
- ???
- Energiansäätö tulee ajankohtaiseksi uusia rakennuksia rakennettaessa ja vanhojen kunnostuksissa ja saneerauksissa sekä muutoksissa ja laajennuksissa. Mahdollisesti yhteiskuljetusmalleja kehitetään ihmisten käytettäväksi kylistä keskustaan ja takaisin. Laaja maaseutu tuo melko nopeasti hypdidi- ja sähköautotkin vaihtoehdoiksi liikkumiseen. Rakennuksissa ja muutenkin varaudutaan näiden käyttöön ja myös kotonatehtävään työskentelyyn. Kaupungin kiinteistöjen saneerauksissa ja kunnostamisessa energiaa säästävät ratkaisut huomioidaan. Tulevasta asuntomessualueesta tulee luonnonmukaisen rakentamisen, passiivirakentamisen energiatehokas ja kestävä kehityksen asumisalue, jossa myös kotonatehtävä työ ja pienimuotoinen yritystoiminta onnistuu kotiympäristössä. Somerolla tullaan kiinnittämään huomiota pyöräteiden lisäämiseen ja lähiliikuntamahdollisuuksien mahdollistamiseen luonnonympäristöissä.

- Vaikutus sama kuin joka puolella eli itsekkyyks ja itsekeskeisyys pois, jokainen meistä pystyy karsimaan omia ilmastoa rasittavia tapojaan ja tinkimään omista mukavuuksistaan. Ei päätä pensaaseen ilmastonmuutos on tosi!
- Ei millään lailla sellaisella aikavälillä että voimme siihen vaikuttaa.
- Ei mitenkään
- Energian käytössä pitää siirtyä vähemmän ympäristömuutoksia aiheuttaviin menetelmiin ja vähentämään energian kulutusta. Terveysthuollossa otsonikerroksen oheneminen lisää syöpäsairauksia ja kalliita hoitoja. Ilmastonmuutos lisää luonnon tuhoja; myrskyjä, rankkoja sateita, joudutaan varautumaan näihin.
- Tekee toiminnasta hankalampaa.
- Somerolla on paljon maataloutta, joten ilmastonmuutokset koskevat kaupunkimme toimintaan ratkaisevasti.
- En osaa sanoa!
- Lämpötilojen lasku kiinteistöissä,
- Voi olla suurikin merkitys. Ajattelen lähinnä maanviljelyn edellytyksiä; sateisuus / kuivuus / lämpötila / tuulisuus. Vaikutus voi tulla myös ulkomailta esim. ruuan hinnan muutoksena. Ilmastonmuutoksen vaikutuksen etumerkki + tai - on minulle vielä arvoitus.
- Sadevesimäärän lisääntyminen tulee aiheuttamaan ongelmia Someron kaupungin infrastruktuurille.
- Samalla tavalla kuin muidenkin Suomalaisten ja laajemminkin. Hiilidioksiidin määrä ilmakehässä vaikuttaa jokaisen elämään ja sitä tulee seurata. Hiilijalajalki on hyvä mittari tässä.
- Ei mitenkään jos asiat eivät ole pakollisia.
- Sääolojen muutoksina ja ylempien tahon(ministeriöt, eduskunta, jne...) uusina poliittisina linjauksina.
- Energian säästönä, kierrätys lisääntyy.
- Metsäpalot voivat lisääntyä. Maatalouden kasvivalinnat pitää tarkistaa jo lähitulevaisuudessa. Esimerkiksi valoautomaattikkaa voi tarkistaa ainakin kouluilla - katuvalojen ei tarvitse olla niin kauaa päällä (näkee tähtiä paremmin jos on pimeää).

Millä tavoin juuri sinä voisit vaikuttaa ilmastonmuutoksen hillintään kotona ja harrastuksissa?

- Vähentämällä yksityisautoilua. Kierrättämällä.
- Säästämällä energiaa ja polttamalla puuta, sammuttelemalla valoja ym. Välttämällä yksityisautoilua ja liikkumalla kimpassa. Harrastamalla lihastyövoimaan perustuvia harrasteita. Hillitsemällä lentomatkoilua, syömällä kasvispainotteisesti.
- lämmitysvaihtoehdot, kierrättäminen, välttää turhakkeiden ostoa, suosia lähellä olevia harrastuksia
- vähentämällä turhaa autoilua.
- Yksityisautoilun vähentäminen, lähiruuan määrän lisääminen. Harrastuksissa (jotka ovat ryhmässä liikkuminen ja kirjastosta lainattujen kirjojen lukeminen) ei ehkä ole enää paljoa tehtävissä.
- - harkitsemalla kaikki tekemiseni ilmastonmuutoksen kannalta
- Polkupyörän käyttö ja sisälämpötilan luku.
- Vähentämällä jätett, lisäämällä uudelleenkäyttöä ja kierrätystä. Välttämällä tarpeetonta energiankulutusta. Tekemällä kestäviä hankintoja Edistämällä kestävää tuotantoa ja kulutusta, suosimalla ekomekittyjä, luomu-, eettisiä ja reilun kaupan tuotteita sekä lähellä tuotettua ruokaa
- -Käytän autoa vain tarvittaessa. -Kierrätän lasin, metallin,paristot, keräyspaperin, kerään biojätteen, vien tavaraa kirpputorille, mutta vieläkin tehokkaammin voisin kierrättää. - Harrastukseni on askartelu ja aika useasti käytän töissäni kierrätysmateriaalia. -Sähköä voisin käyttää säästeliäämminkin.
- Olen jo vuosia sitten laskenut asuntoni lämpötilaa 20 asteeseen, makuuhuoneissa riittä 17. Vapaa-aikana olen minimoinut autoilun; käyn esim. kaupassa aina työmatkalla, en erikseen viikonvaihteessa.
- roskien lajittelu
- roskien lajittelu
- ostamalla ekosähköä, vähemmän saastuttavan auton, harrastamalla perinteisiä harrasteita, joihin ei liity sähkön /polttoaineen käyttämistä, parantamalla kodin lämmöneristystä
- Vähentämällä matkustusta, eritoten ulkomaanmatkoilua. Lentoliikenne on aivan turha saastuttaja. Suuri osa työneuvotteluistakin voidaan järjestää videoneuvotteluina.
- Kierrätys on helpoin tapa. Ostoskäyttäytymisen muutokset; lähiruoka ja eettiset valinnat.
- Käyttää autoa vain kun on pakko. Liikuntaa tekee vaan hyvää kun käy pyörällä tai kävelten töissä kun se on mahdollista.
- Elämällä suhteellisen vaatimattomasti
- Huonelämpötilaa laskemalla.
- - syön kasvisvoittoista ravintoa - en käytä työmatkoihin autoa - en käytä vapaa-ajalla autoa muuta kuin pakkotilanteissa (matkoilla) - kotonani ei ole paljon sähköä kuluttavia aina päällä olevia laitteita - vältän turhaa veden kulutusta yllä oleva on nykytilanne - pitää hankkia uusi jääkaappi ja pesukone; vanhat kuluttavat liikaa - sähkölämmitys kuluttaa liikaa, mutta sokkeloiseen vanhaan taloon ei lämpöpumpusta ole avuksi; tähän tarvittaisiin muutos, mutta millainen? - lähiruuan saanti pitäisi tehdä helpommaksi; söisin jos voisin!
- Käyttämällä vähemmän autoa, kierrättämällä paremmin jätteet.
- Erittäin monin keinoin. Olennaista on tiedostaa oman toiminnan vaikutukset ympäristöön.
- vähentämällä ylimääräistä autoilua, lisäämällä julkisen liikenteen käyttöä(mikä ei kylläkään ole tällähetkellä kovinkaan toimiva), kierrätys jota teen jo nyt. lisäämällä ekologisten pesuaineiden yms tuotteiden käyttöä.
- Hankkimalla lisää uusiutuvan energian osuuksia sähkön tuottajaltani. Käyttämällä vielä enemmän uusiutuvaa energiaa lämmitykseen. Rajoittamalla sähkön käyttöä. Uusimalla ajoneuvoja vähäpäästöisemmiksi.

- Muuttaa asumaan keskustaan jos se olisi mahdollista.
- liikkumalla polkupyörällä harrastuksiin ,kompostoimalla ,tekemällä melkein kaiken ruuan itse.
- -----
- En osaa sanoa
- Harrastukset pitäisi olla kotona, jos autolla liikkumista tulisi välttää. Kimppekyytikään ei aina toimi. Koti lämpiyttä jo uusiutuvalla raaka-aineella.
- Turha yksityisautoilu pois, energiankulutuksen säännöstely/huomioiminen, kulutuksen tietoinen vähentäminen
- liikun pyörällä tai kävelen tai kimppekyydeillä. Alennan lämpötiloja, en kuluta vettä ja pesuaineita turhaan.
- vesi lämmönvaraajan voisi muuttaa aurinko energialla lämpiäväksi.
- välttää ylimääräistä sähkökäyttöä
- Laskemalla kotona sisälämpötilaa. Korvaamalla öljylämmityksen puulämmityksellä. Vähentämällä vapaa-aikana auton käyttöä. Sammuttamalla turhat sähköä kuluttavat koneet ja lamput. Säästölamput Hyödyntämällä puuhellaa sähköhellan sijasta. Keskittämällä uunin käyttöä. Ei lämmitetä uunia pikku juutujen takia. Meillä lajitellaan jo roskat/ komposti toimii.
- Yritykseni omistaa kiinteistön toisessa Someron alueellisessa kehittämisalueessa (Itä-Someron lande). Toinen kehittämisalue on Länsi-Someron lande) ja näillä alueilla tulee vahvistaa palvelurakennetta säilyttämällä koulut ja alueelliset lastentarha- sekä vanhuspalvelut lähellä näissä keskustaajamasta (Somero siti) erilläänolevista "satelliittialueista". Muut tienvarsisuunnat suuntautuu vahvemmin Someron keskustan palvelurakenteeseen. Näitä kyläseutuja kehittämällä "omavaraiseksi" päivittäisien palvelujen kohdalla säästyy energiaa ja kyläyhteisöt näissä saavuttaa toimivan kokonaisuuden maalaiskaupungimme "etäosina". Näin kun on, niin kannattaa korjata yritystilat ja asuntotilat matalaenergiatasoon jopa passiivitasoon ja muuttaa öljylämmitys maalämmitykseksi ja aurinkokennot lisäavuksi käyttövetä lämmittämään. Lämmön talteenotto tulee silloin hyvin kannattavaksi, koska 280 m2 asuin- ja työtilaa tarvitsee hyvää ilmanvaihtoa. Samassa yhteydessä voisi lisätä kiinteistöjen käyttöä muunkinlaiseen yritystoimintaan. Tämä edellyttää alueen infran parantamista (jätevesiviemäroinnit pohjavesialueille, siirtoviemäri jätevesien käsittelylaitokseen, lähiliikuntateitä ja polkuja jo kansanterveydellisistäkin syistä tulisi lisätä. Oikeusvaikutukseton "kyläkaava" vireille, että saadaan uusia haluttavia rakennuspaikkoja kyläkeskittymiin jne.. Eli aluekehitys käyntiin, niin kiinteistöjä kannattaa kunnostaa ja rakentaa energiaa vähäkuluttaviksi.
- Edellä mainitut lämpötilan pudotus, autoilun vähentäminen ja kasvisruoka. Lenkille ei tarvitse lähteä autolla pururadalle, vaan kotiovelta kävelemään.Samalla viisiin jätän laskettelumatkat tekemättä autolla/junalla/lentokoneella ja hiihdän kotini lähistöllä. Kauppareissut pyörällä. En pidä niissä huoneissa valoa, jossa en oleskele. Kierrätän tavaroita, koetan keksiä hajonneelle esineelle uusiokäyttöä. Kertakäyttötuotteita käytän todella harvoin. Vaatteet kierrätän kirppikselle tai UFF:lle tai teen niistä tilkkuja tai nukenvaatteita. Ostan myös suurimman osan vaatteistani kirppiksiltä.
- Liikun paljon pyörällä. Pyrin käyttämään kaiken ostamani ruuan, ettei tarvitse heittää pois. Otan vain sen verran ruokaa lautaselle, minkä syön.
- Keskittämällä asiointiin autoillen esim työmatkojen yhteyteen Kävelen ja pyöräillen kun se vain mahdollista Jätteiden lajittelu: kaupungille ja haja alueille energijätepisteet!
- kierrättää, säästää sähköä esim. lämmityksessä, sähkölaitteiden käytössä, ajaa vähemmän autolla
- Voisin lopettaa moottoripyöräilyn ja autourheilun.
- En Mitenkään
- Ei paljonkaan
- Liikkumaan harrastuksiin kävelen tai pyörällä, jos mahdollista. Jos autolla liikkuminen välttämätöntä niin mieluusti kimppekyydillä (ei ole julkista liikennettä), valitsemalla sellaisia harrastuksia, jotka eivät välttämättä vaadi erikoisrakentamista.
- En osaa tehdä tämän paremmin :-)
- Olen vähentänyt huoneilman lämpötilaa. Haluaisin ostaa vielä enemmän lähiruokaa. Ajan dieselautolla.
- Vähentämällä yksityisautoilua ja hoitamalla asioita jalan ja pyörällä.
- Olemme alkaneet kierrättää mahdollisimman paljon ja siksi Somerolle tullut pahvin- ja kartonginkeräyspiste on mitä mainioin. Kotimme lämpötila on alhainen. Sähkölaitteemme ovat usein kokonaan pois päältä.
- Autoilua vähentämällä.
- Sammuttamalla turhat valot, poistamalla turhat autolla ajot.
- Hiilijalanjakeen vaikuttamalla, valintoja tekemällä.
- Syömällä vielä enemmän kasviksia. Kulkemalla kaikki mahdolliset asiointimatkat pyörällä. Harrastamalla kävelyä ja ulkoilua ja asioita , joita voi tehdä ilman autolla kulkemista.
- Lämmityssysteemin energiaremontti, vielä nykyistä enemmän puulla lämmitystä, metsien tehokkaampi hoito, lisää asiointia samoille cityssä käyntikerroille, kimppekyytiläisiä, kai autokin pitäisi vaihtaa uudempaan vai? Jos harrastusryhmiä (liikunta) olisi lähempänä jäisivät kulkumatkat täältä lyhyemmiksi
- Lämmityssysteemin energiaremontti, vielä nykyistä enemmän puulla lämmitystä, metsien tehokkaampi hoito, lisää asiointia samoille cityssä käyntikerroille, kimppekyytiläisiä, kai autokin pitäisi vaihtaa uudempaan vai? Jos harrastusryhmiä (liikunta) olisi lähempänä jäisivät kulkumatkat täältä lyhyemmiksi
- Kestävän kulutuksen periaatteilla, ruokatottumuksilla, turhan autoilun vähentämisellä, harrastusvalinnoilla, kaikin tavoin energiaa säästävillä toimilla arjessa
- Kotona voisi turhia valoja sammutella, jätteet lajitella.
- Jätteiden oikeaoppisella lajittelulla, ostamalla sähköä sellaiselta yritykseltä, joka tuottaa puhdasta sähköä.
- kompostointi, puu polttoaineena, luonnosta saatava ravinto

- Korjausrakentamisessa voisi suosia energiajätävällisiä vaihtoehtoja. Huonelämpötilan laskeminen / Toimiva termostaatti, mikä aistii ulkolämpötilan ja samalla muuttaa sisälämpötilan sopivaksi. Valmisutilassa olevat sähkökoneet sammuttamalla. Vanhoja kodikoneita uudistamalla - pyykinpesusa: pesemällä täysiä konellisia - Turha suihkuttelu pois
- Käytä pyörä, syö kasvisruoka, säästä sähköä, kierrätä, älä osta tavaraa, joka on huonolaatuista, harkitse mitä ostat, säästä vettä.
- Liikkumalla itse esim. pyörällä.

Millä tavoin juuri sinä voisit vaikuttaa ilmastonmuutoksen hillintään työssäsi/tehtävässäsi Someron kaupungin organisaatiossa?

- Kertomalla tietoja lapsille, jotka kertovat edelleen vanhemmille, jotta kotien käytännöt muuttuisivat.
- Pyrkimällä säästämään energiaa, liikkumalla kimpassa, kulkemalla töihin lihasvoimin (jos autoa ei ko. päivänä tarvitse). Hankinnoissa jos osaisin. Olemalla hyvänä esimerkkinä jos osaisin.
- Laittamalla tietokoneet kiinni, valot pois turhista paikoista, pikatuuletus (jos edes tarpeen), kierrättämällä paperia, askartelemalla kierrätetyistä materiaaleista ym....
- Kun kunnalla olisi oikein järjestetty ja asianmukainen jätehuolto, energiajätettä syntyy paljon eri laitoksissa, tämä olisi hyödynnettävissä _->jätteen hävittäminen polttamalla->hyödyntämällä esim.lämmöksi,nyt kaikki tungetaan sekajätteeseen mikä ei ole kovinkaan kustannus tehokastakaan. Jätteet kuljetetaan kovin kauas autoilla->päästöt.
- Pitämällä asioita esillä ja tekemällä aloitteita ja huolehtimalla että ne käsitellään kunnolla.
- - päätöksiä ja hankintoja tehtäessä oltava yhtenä kriteerinä ilmastonmuutos ja sen vaikutukset kaupungin tulevaisuuteen
- Tuntuu hankalalta ajatella yksittäistä tekoa, jolla olisi jotain vaikutusta. Tarvitaan suuremman porukan sitoutuminen asiaan.
- Lisäämällä sähköistä asiointia. Kokousasiapapereiden sähköistä jakelua
- -Työmatkat kuljen useimmiten pyörällä tai kävellen. -Työpaikalla jätteiden lajittelusta pitäisi saada enemmän infoa ja lisätä jätehuoneeseen ainakin metallinkeräys astia. Työpaikallamme tulee hirveästi sekajätettä, kun kaikki tavarat on niin moneenkertaan pakattuja, että pakkausmateriaalista kertyy jätettä. - Valot sammutan aina jos lähdän tilasta pitemmäksi aikaa.
- Pitämällä yllä kestävän kulutuksen arvoja.
- tämä onkin hankalampi, vaikuttamalla yksikköni hankintojen energian kulutukseen.
- Valojen ja muun sähkön säästönä.
- Välttää turhaa paperia, pyrkiä hoitamaan työajaja yhdellä kertaa jos vain mahdollista.
- ??
- - työpaikalla ei turhaan kuluteta sähköä - ei turhaa vedenkulutusta - työvälineet mahdollisimman ajantasaisesti, mutta ei kuitenkaan ylimitoitettuja hankintoja - uusiokäytetään aina kun järkevää ja mahdollista
- Olemalla esimerkkinä kierrätykseen tms. liittyvissä asioissa.
- Miltei kaikessa päätöksenteossa on olemassa ympäristö -ulottuvuus. Se on otettava huomioon.
- Lähiruuan suosiminen, laitteiden päälle kytkeminen myöhemmin, turhan veden käyttö pois, ylimääräisten valaisusten karsiminen. mahdollisuuksia parempaan kierrättämiseen, kertakäyttökulttuuri elää ja voi työpisteessäni hienosti, laitekannan uusiminen (esim pesuhjelman omaavat padat, uunit... tällöin ison padan pesemiseen ei heti alkujaan kulu 150 litraa ylimääräistä vettä joka nyt menee ainoastaan pelkästään padan liotukseen)
- Osallistumalla aktiivisesti päätösten tekoon.
- opettamalla lapsille ympäristö asioita jos saisi jostain hyviä neuvoja. Vaikuttamalla ympäristölautakunnassa.
- ----
- Tällä hetkellä työssäni valistus ja neuvonta ilmastoasioissa on merkittävässä osassa, joten ehkä uuden oppimisen kautta voisin vaikuttaa asiaan.
- Valot sammutetaan jo, näytönsäästäjää käytetään ja huoneen lämpötila on niin alhaalla kuin saa. Tulostuspaperin kulutusta voisi vähentää.
- Someron kaupungin organisaatioiden tulisi tehdä yhteiset tavoite- ja toimenpidesuunnitelmat, jota lähdetäisiin toteuttamaan.
- Valistan myös muita asian tiimoilta omalla esimerkilläni. Sammuttelen mm. turhat valot.
- sama kuin edellä
- Kokouskutsut voisivat tulla vain sähköisessä muodossa. Jo hallituksessa saatuja papereita ei tarvitsisi jakaa uudelleen valtuustossa. Työssä voisin pyrkiä vähentämään kertakäyttötuotteita ja pyykkiä. Auton pesu vain tarpeessa.
- Viittaan edelliseen. Elinkeinolautakunnassa esityksiä tänne asuntomessualueen yksi vaihtoehtopaikka tutkittavaksi. Kaksikin hyvää kohdetta löytyy. Kaupungin ja seurakunnan sekä yksityisten maanomistajien (ympäriällä) yhteistyö kaavoituksen aloittamiseksi. Tulisi pisteyttää tienvarsille (hyvien yhteyksien päähän) muuallekin asunto- ja vapaa-ajan asutontonteja, että rakentaminen tulee suunnitelmalliseksi ja erityyppistä rakennuspaikkatarjontaa tulee tänne muuttaviksi aikoville ja kodin- sekä yrityksen perustajille. Tähän pystyy vaikuttamaan myös kyläsuunnittelun avulla ja innostamalla ihmisiä. Olemalla mukana ja pyrkimällä vaikuttamaan niissä paikoissa ja asioissa missä luottamusta saa.
- Työmatkat kävellen tai pyörällä. Valot pois huoneista, joissa ei oleskella. Kierrättää voisimme enemmänkin, esim. paristot ja biojätteet. Paperinkeräys on. Turhat laitteet pois päältä.

- Roskan vähentäminen, ei turhia muovijätteitä (lääkekipot vaihdettava pusseihin, ei melkein kuivien vaippojen vaihtoa)
- ottaa vähemmän tulosteita
- En mitenkään
- Jollain tavalla
- Sammuttaa tietokone ja säästönäyttö aina, kun on mahdollista. Jos mahdollista, niin työmatkat kävellen tai pyörällä, ainakin kesäaikana, olisi myös halpaa hyötyliikuntaa, joka vaikuttaa edullisesti ilmastonmuutokseen. Sammuttaa valot aina pitempään työhuoneesta poissa ollessa.
- Olen järjestämässä energiansäästökoulusta keittiöhenkilökunnalle. Kestävää kehitystä keittiölaitteissa?
- Välttämällä turhaa tulostusta ja huolehtimalla, ettei turhia sähkölaitteita ole yöstä päivää valmiustilassa.
- Saada maaseutultk ymmärtämään, että kaupungin metsiä käytettäisiin oman lämpöyhtiön tarpeisiin, eikä haeta tuottoa kilpailuttamalla; Someron Lämpö oy:n raaka-aineet joudutaan tuottamaan paljon kauempaa!!!
- Toivomalla, että tulisi päätös ylemmältä taholta, että kaupungin mestarit joutuvat käyttämään polkupyörää liikkeudessaan kaupungin taajama-alueella.
- Sammuttamalla päätteistä virrat ja turhat valot muutenkin pois huoneista, joissa ei työskennellä. Sähköinen viestintä kokousten pidon sijaan, jos kokouksiin tarvitsee mennä autolla. Kaikkia asioita ei voi hoitaa ilman tapaamista!
- Valtuusto voisi pohtia asiaa kaupungin organisaation ja tilojen kannalta ja toimintojen järjestelyjen. Valtuusto voisi laatia koko kaupungin alueelle strategian. Tietoliikenneverkko pitäisi olla hyvä, että töitä voitaisiin tehdä etänä. (=osa elinkeinopolitiikkaa) Istun perustyrvalautakunnassa, kai sielläkin yleiset asiat (energian käyttö, liikkuminen) huomioiden voitaisiin jotain tehdä. Ei äkkipäätä vaikuta helpolta, tietoa tarvitsisin lisää
- Valtuusto voisi pohtia asiaa kaupungin organisaation ja tilojen kannalta ja toimintojen järjestelyjen. Valtuusto voisi laatia koko kaupungin alueelle strategian. Tietoliikenneverkko pitäisi olla hyvä, että töitä voitaisiin tehdä etänä. (=osa elinkeinopolitiikkaa) Istun perustyrvalautakunnassa, kai sielläkin yleiset asiat (energian käyttö, liikkuminen) huomioiden voitaisiin jotain tehdä. Ei äkkipäätä vaikuta helpolta, tietoa tarvitsisin lisää
- Tuomalla kestävän kehityksen periaatteet myös työpaikalle
- Tarvitsisi saada kunnon kierrätyspiste työpaikalleni!!
- Töissäkin jätteiden käsittely, kaupunki voisi enemmän panostaa jätteiden käsittelymahdollisuuteen, jos asiat olisivat järjestetty hyvin ei olisi mikään ongelma lajitella jätteet eri pisteisiin.
- opettaa lapsille ilmastollisesti kestäviä ajattelumalleja
- Sammuttamalla sähkön huoneesta ruokatunnille lähdössä. Töistä lähtiessä ottamalla virran pois näyttöpäätteestä.
- Säästää sähköä ja vettä
- Opastamalla energiankäytön tehokkuudessa koulussa.

Miten Someron kaupungin toiminnassa voitaisiin hillitä ilmastonmuutosta? Entä miten kaupungin pitäisi varautua ilmastonmuutokseen?

- Aivan aluksi pitäisi saada tietoa ja asennekasvatusta siten, että asia otetaan vakavasti. Ja tämä asennekasvatusta tulee olla jatkuvaa eikä vain yhden projektin mittaista. Kaupungin omaan rakentamiseen ja rakentamisen suunnitteluun tulisi saada ilmastonmuutosasiat mukaan. Kotimaista uusiutuvaa energiaa edistäviä päätöksiä tulisi tehdä. Hankitaan vain vihreää sähköä kaupungin kohteisiin. Järjesteltäessä kuljetuksia (esim. koulukuljetukset) voitaisiin ottaa myös ilmastonäkökohdat huomioon jos vain mahdollista. Kyllä ainakin meidän aikuisten tulisi työpaikkaruokailussa muutaman kerran viikossa syödä vain kasvisruokaa. Päiväkotilapsia pitäisi myös sopeuttaa kasvisten syöntiin jollain tavalla. Ehkä se myöhemmin voitaisiin siirtää kouluhinkin. Hankinnoissa tulisi ottaa asia huomioon myös (vaatii opastusta ja opettelua) Miten varautua: Ainakin viemäriverkosto tulisi hoitaa siten kuntoon, ettei vuotovesiä verkostoon pääse, sillä vesisateiset talvet yleistyvät. Ilmastopkalaisten vastaanottoon on ennenpitkää varauduttava.
- hyödyntämällä kaikki hyödynnettävissä oleva esim. jätteet. Rajoittamalla autoilua keskustassa.
- Energiatehokkuuden lisääminen rakennuksissa. Siirtyminen kunnan ostamassa liikenteessä (esim. koulu- ja esikoulukuljetukset) suurempiin ajoneuvoihin siten, että henkilökilometriä kohti päästöt pienenevät. Ainakin kaupunginhallituksen ja lautakuntien kokousten muuttaminen nettikokouksiksi, joihin jokainen voi osallistua kotoaan. Pitää huolta lähipalveluista, jotta kuntalaiset eivät joudu hakemaan palveluja 25-40 kilometrin päästä.
- - päätöksiä ja hankintoja tehtäessä oltava yhtenä kriteerinä ilmastonmuutos ja sen vaikutukset kaupungin tulevaisuuteen jo tänään
- Pitää käyttää uusiutuvaa energiaa.
- Vanhan, olemassa olevan rakennuskannan pitkäjänteistä korjaussuunnittelua ja toteuttamista. Lisäämällä sähköistä asiointia.
- Kaiken päätöksenteon takana pitää mielessä myös ilmastoon liittyvät asiat; asiantuntijoiden kuunteleminen, arvot kohdilleen.
- siirtymällä vähemmän energiaa kuluttaviin lämmitykseen ja valaistukseen. Tehostamalla energian talteenottoa kaukolämmössä, käyttämällä lähiruokaa, mahdollisesti hankkimalla muutama plugin sähköauto päivän aikana liikkuvien työntekijöiden käyttöön.
- Varmaan lämmöntuotannossa.

- Sähkönkulutuksen tarkkailu, vihreää energiaa.
- Ei mitään turhaa tuhausta. Palvelut lapsille, vanhuksille ja sairaille, näistä ei saa tinkiä. Myös kyliin!!
- - suositaan lähiruokaa esim. kouluissa - poistetaan esteitä lähiruuan käytön leviämiseltä - järkevä kaukolämpötuotanto ja lämmitys kaupungin tiloissa - järkevä jätevesihuolto - pyritään mahdollisimman vähiin jättemääriin kaikkekseen - uusiokäytetään mitä voidaan - otetaan maalämpö ja tuulivoima käyttöön
- Tarkastella kaupungin toimintoja energiansäästämisen kannalta.
- KIERRÄTYS KIERRÄTYS KIERRÄTYS!!!! myös energijätteen kierrättäminen ja se ei someron kaupungilla toimi kuten pitäisi! muutoksia olisi alettava tehdä pian ja ennakoimalla tulevaan...ei sitten ku se on pakko näin saataisiin kuluja jaettua pitemmälle aikavälille.
- -
- Maa- ja kaukolämpöä enemmän käyttöön. Koulujen ruuan jätteet kompostiin ym.
- ----
- Paneutumalla tosissaan kaupungin mahdollisuuksiin hillitä ilmastonmuutosta ja pohtia sopeutumistoimia ja nyt ennen kuin on pakko ja kiire.
- Esim. tilojen lämmönsäätöä pitäisi nykyaikaistaa, jotta huonekohtaisesti voisi paremmin lämpöä säätää. Vanha tekniikka ei toimi välttämättä. Kuljetusten suunnittelu ja keskittäminen yhdeksi koko kaupunkia palvelevaksi "vie mennessäs, tuo tullessas".
- Kaupungin tulisi tietoisesti hillitä ilmastonmuutosta kaikin mahdollisin keinoin. Aluksi tulisi tehostaa tiedottamista ja kouluttautumista.
- Ryhtyä kaikkiin mahdollisiin tiedossa oleviin parantaviin toimenpiteisiin heti ja ottaa selville mitä vielä voisi asian hyväksi tehdä. Seuraamalla mitä muissa kunnissa tehdään ja tehdä mahdollisesti yhteistyötä.
- Pyöräilyteitä lisää, liikenneturvallisuus.
- pitää kiinteistöt hyvässä kunnossa
- Lisäämällä kevyenliikenteen väyliä Kiinnittämällä huomio turhaan monisttevaan paperiin Lisäämällä ja monipuolistamalla julkista liikennettä. Laskemalla toimipaikoissa lämpötilaa Kiinnittämällä huomio valaistukseen Kannustamalla työntekijöitä liikkumaan polkupyörällä. Suosimalla lähellä tuotettua ruokaa ja raaka-aineita Kaukolämpö tuotetaan energia tehokkaasti ja esim. biokaasulla
- Asukkaita ja yrityksiä pitää paikkakunnalle houkutella ja uusiin rakennuspaikkoihin pitää kiinnittää huomiota niin, että ne mikroilmasto-olosuhteet huomioidaan ja suunnataan pohjoiselta suojaisiin etelä- länsirinteisiin. Aurinkoenergian ja tuulienergiankin käytön mahdollisuudet tulee huomioida. Jätevesiviemäröinnin yhteydessä tulee asentaa valokaapelit ja luonnon monimuotoisuuden sekä vesiensuojelunkin tarkoituksiin ja kyläseutuja elävöittämään pitää hakea ja ehdottaa kosteikkojen rakentamista. Metsien hyötykäyttö energiapuuna ja mahdollisesti energiakasviviljelykin tulee täällä Somerolla kiinnittää huomiota ja saada energiapuut hyötykäyttöön.
- Käyttämällä vähiten saastuttavaa materiaalia lämmön tuottamiseen. Huolehtimalla rakennusten tiivistämisistä, ettei lämpö mene harakoille.
- Julkinen liikenne ylös, sitä ei tällä hetkellä ole eli työhön pakko tulla autolla, vuorotyö ja matka edestak yli 20km Hyvät jätteenlajittelupisteet myös "syräkylille"
- erotella biojätteet ruoantähteissä
- Ei kannata rahan haaskausta.
- Ei juuri mitenkään
- Käyttää mahdollisimman vähän uusiutumattomia polttoaineita. Korjausrakentamalla vähentää energian kulutusta. Ohjata kuntalaisia energiatehokkaampaan käyttäytymiseen.
- Energiansäästötalkoot kouluille; tietokoneet ovat päällä tunnista toiseen, vaikka ketään ole edes paikalla. Sivistysosaston välinpitämättömyys lämpö- vesi- ja sähkönkulutukseen; ikkunat jätetään auki, valot päälle -> ei kuulu mulle -mentaliteetti. Valoja ei sammuteta poistuttaessa huoneesta tauoille.
- Energiatehokas rakentaminen
- Asennekasvatusta, kaupunkilasiten neuvontaa.
- Rakentamalla lisää sadevesilinjoja, asfaltoimalla vähemmän isoja alueita, tekemällä tulva-altaita.
- Uusiutuvia polttoaineita suosimalla. Joukkoliikennettä luomalla (esim. Forssa) Asenteisiin vaikuttamalla.
- Energiakäytön seuranta ja tiedottamista työntekijöille seurannasta. Selkeät ohjeet jätteiden käsittelystä kaikkiin työyksiköihin. En ole saanut tästä juuri mitään tietoa.Olen ollut kaupungilla 2 vuotta töissä. Uuden työntekijän perehdytyksessä olisi syytä käydä läpi myös nämä asiat. Toimistotyössäkin tulee pahvijätettä, sanomalehti - ja muuta paperijätettä, eväistä voi tulla biojätettä. Hyvät sähköiset viestintäyhteydet, jotka päivitetään säännöllisesti.
- Suosimalla oman paikkakunnan tuotteita ja palveluita
- Tukea energiamuotoja jotka hillitsevät ilmaston muutosta. Rakentaa iso tuulimylly ja aurinkokerääjiä kaukolämpökeskuksen yhteyteen ja siten toimia suunnannäyttäjänä.
- Kiinteistöjen ja katuvalaistuksen turhaa valaistusta vähentämällä (Kuitenkin turvallisuustekijät huomioon ottaen) Tekemällä suunnitelma, mikä informoidaan kaikille luottamushenkilöille ja työntekijöille ja viime kädessä koko kaupungin asukkaille.
- Miksi tietokoneet ovat yötä päivää päällä? Miksi kierrätetään, jos jäteyhtiö laittaa samaan kasaan?
- Metsien monikäyttö (puun käyttö erilaisiin tarkoituksiin saisi lisääntyä)

Tähän voit purkaa sydäntäsi ilmastonmuutokseen liittyen, eli voit kirjoittaa sen mitä edellä et vielä saanut sanoa ilmastoasioista.

- Aihe on vaikea. Asenteet, omanikin, ovat epäilevät. Onko teoillani vaikutusta. Asiat ovat myös monimutkaisia. Joku asia, joka äkkiseltään ajateltuna vaikuttaisi ilmastonmuutoksen kannalta hyvältä, onkin huono kun otetaan huomioon kaikki mahdolliset sivuvaikutukset ym. Aihe on hankala sikäläkin, että ilmapiiri maalaispitäjässä on konservatiivinen. Päätökset perustuvat lyhytnäköisesti siihen, että kustannukset olisivat mahdollisimman alhaiset tai että hyöty jostain olisi taloudellisesti mahdollisimman suuri. Ilmastonmuutosta pidetään kiinalaisten ongelmana ja amerikkalaista aiheuttamana. Kaikkein tärkeintä näin aluksi olisi saada silmämme auki. Tietoa oikeasti hyödyllisistä toimintamalleista tulee saada, viherpiiperryksen asteelle jäävä näennäinen puuhastelu karkottaa suurimman osan ihmisistä. Tietoa tulee antaa siten, että samalla meitä motivoidaan tekemään oikeita päätöksiä, ts. tulee saada meidät uskomaan että voimma vaikuttaa. Tietoa jaettaessa tulee ottaa huomioon myös realismi. Elämme pienessä maaseutupaikajässä, emme ratikkakiskojen kolinnassa. Turha meitä on neuvoa käyttämään joukkoliikennettä.
- -
- Someron kaupunginvaltuuston sosiaalidemokraattinen ryhmä esitti 8.6.2009, että Someron kaupunki allekirjoittaa Aalborgin sitoumuksen ja vahvistaa osaltaan Aalborgin julistuksen ja määrittelee yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa asiaan liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet. Varsinais-Suomen ilmastostrategia 2020 on loistava juttu, jos siihen sitoudutaan kokonaisvaltaisesti, sitä noudatetaan ja siitä tiedotetaan laajasti ja tehokkaasti. Pelkkä mukana olo ja sopimuksen allekirjoitus ei riitä.
- Tärkeästä asiasta on kysymys. Hyvä, että olette ottaneet tämän asian esille, jos se laittaisi jokaisen miettimään ainakin omalta kohdaltaan mitä voisi tehdä ilmastonmuutoksen hyväksi.
- Palvelujen keskittämisellä taajamaan on myös kääntöpuoli; myös se lisää autoilua niiden osalta, jotka asuvat maaseudulla. Ihmiset ovat jo nyt tietoisia ilmastoasioista, mutta lisää informaatiota tarvitaan. Myös lainsäädäntöä tarvitaan. Voisiko olla tavoitteena esim. savottoman kaupungin lisäksi muoviton kaupunki eli ei muovikasseja ei kertakäyttövaippoja yms.??
- Ilmastonmuutos on tällä hetkellä kaksiteräinen miekka, on asiantuntijoita, joiden mielestä se on tosi asia ja toisia asiantuntijoita, jotka sanovat, että se ei olekaan niin vakavaa kuin annetaan ymmärtää. Mennyt vuosi Suomessa oli ilmastonmuutosta vastaanpuhuva, kylmä ja luminen talvi sekä lämmin ja kuiva kesä. Tosin tällaisen voi pistää vaihtelunkin piikkiin, mutta talvi on jo tulossa ja kertoo varmasti suuntaa lämpötilojen muutoksesta. Vaikkei ilmastonmuutos olisikaan niin vakava kuin annetaan ymmärtää, niin nykyinen hetki tekee ihmiskunalle yleisestikin hyvää. Nyt on vihdoinkin alettu miettimään vähän energiaa kuluttavia ratkaisuja kaikilla teollisuuden aloilla ja aiemmin vallalla ollut käytäntö energian tuhlauksesta on vihdoinkin saatu rikottua.
- Ymmärrän autoilun haitan, mutta mielestäni haja-asutusalueiden asukkaiden "rankaiseminen korotetuilla autoveroilla" pakollisesta autoilusta on väärin. Muutenkin haja-asutusalueella asuvana koen rasittavani vain vähän ilmastoa, koska en kulje turhia matkoja autolla, vaan saman työmatkan aikana hoidan kaikki asiat. En myöskään tee ulkomaanmatkoja.
- Näyttää siltä että meidät kaikki haluttaisiin ihan neukkusysteemiin taajamiin kerrostaloihin asumaan. Tähän ihmiset pakotetaan siirtämällä palvelut pois läheltä. Tämäkö on demokratiaa? Asun kotikylässäni niin kauan kuin vain pystyn ja sen jälkeen tuskin siirryn Someron kirkonkylään, josta ei ole sieltäkään kunnan yhteyksiä julkisiin liikennevälinein. Onko tarkoitus että elämme "ylhäältä määrättyssä onnessa" kuten virolainen Ellen Niit niin osuvasti kuvaa neuvostoaikaa. Talossani on maalämpö enkä mielestäni harrasta kerskakulutusta, teen käsitöitä ja luen, yritän hoitaa puutarhaa.
- Ilmastonmuutos on globaali asia, jonka estämiseen pitäisi sitoutua valtioiden tasolla koko maapallolla. Tutkijat ovat eri mieltä ilmastonmuutoksen vaikutuksista: - esim. lämpeneekö vai kylmeneekö ilmasto - paljonko sulamisvedet tulevat peittämään maapinta-alasta - lopuuko puhdas makea vesi, väheneekö ruoka - millaisia kansainvaelluksia tulee - tuleeko sotia em. syistä johtuen - ongelmat ovat valtavan suuria; niitä on vaikea hahmottaa ja yksittäisen ihmisen vaikutus asioihin jää vähäiseksi elleivät kokonaiset valtiot ja maanosat maapallolla pääse yhteisymmärrykseen asian tärkeydestä ja sovi toimintaperiaatteista ja noudata niitä
- päättäjien pitäisi alkaa tekemään asian eteen jotain ja nähdä ekologinen kaupunki MAHDOLLISUUTENA ei taakkana... sekä myös pitäisi osata ajatella luonnonvarojen säilymistä tuleville sukupolville eikä suinkaan omaa työuraa tai elämää ajatellen.
- -
- ----
- Turuntien varressa olevien talojen/mökkien viemäröintiä voisi tarkastaa kun ilmeisesti nyt valutetaan suoraan järveen.
- ?

- Aurinko ja tuulienergiaa tulisi tukea valtion puolesta todella paljon. SAMoin jätteiden hyötykäyttöä tulisi tukea.
- Toimien ja suunnitteilla olevien toimien on oltava jossain suhteessa todellisiin vaikutusmahdollisuuksiin. Ilmastoasioilla ei voi perustella kunnallista päätöksentekoa muutakuin sellaisissa tilanteissa missä vaikutus on todellinen ja osoitettavissa.
- Olen ollut aina kiinnostunut energiaa säästävästä rakennuksista ja asuintaloista. Olen opiskellut näitä asioita jo 70-luvun loppupuolelta alkaen ja ollut mukana kehitystyössä ja piiriedustajana ns. ekotaloissa 80-luvulla. Siihen aikaan suunnittelinkin muutamia ns. aurinkotaloja, joita toteutettiin Lounais-Suomeen. Viimeaikoina olen suunnitellut suurimman osan uusista rakennuksista lähes matalaenergiatasoisena eli pääosin jo tänävuonna voimaan tulleilla normeilla. Olen kehittänyt runkorakennusjärjestelmää (puurukoista) matalaenergia- ja passiivitasoisia taloratkaisuja varten. Näiden yhteydessä rakennukseen integroitua auringonlämpöä kerääviä ja energiaa säästäviä ratkaisuja ja käytäntöönkin sovellutuksia. Ilmastomuutos ei tule olemaan mikään "mörkö tai uhka, kun siihen nyt varaudutaan. Suomelle siitä tulee aiheutumaan ehkä vain vähän haittaa ja hyötyjä tulee ainakin pidentyvistä kasvukaudesta. Harvaan asutuilla maaseutumaisilla alueilla, kuten Somero tulee tästä olemaan eniten hyötyjä, kun autojen käyttövoimaksi saadaan sähkö ja hypdiidit. Pienet välimatkat työmatkoissa (alle 30km) ei tule haitaksi ja etätyöskentely antaa kauempaa (suurista kaupunkipaikoista) tuleville hyvää työskentely-ympäristöä täällä hienon luonnon ja rauhallisuuden keskellä. Hiljaisuuttakin löytyy vaikka "vilske maaseutumaisessakin asumisessa lisääntyy. Ilmastomuutos on ehkä "rajuudessaan" arvaamatonkin, mutta tällaisia sysäyksiä ihmiskunta tarvitsee myönteisen kehityksen aikaansaamiseksi.
- Yhteipelillä se sujuu eli kaikki mukaan! Ruokailussa kasvikset kunniaan, luomulihaa, ei tehobroilereita ym
- Maapallo lämpiää niinkuin monesti ennenkin ja taas jäähtyy, mutta niin pitkällä aikavälillä ettei tavallisen kuolevaisen ihmisen siitä kannattaa murehtia.
- Kyllähän se ilmasto muuttuu ilman meitäkin, silti voitaisi tehdä viisaasti asioita. Usein vain menee lapsikin pesuveiden mukana, eikä ajatella asioita järkevästi.
- Mielestäni ilmaston lämpeneminen on normaali luontoon kuuluva asia. Lämpimiä jaksoja on ollut jo enne ihmistä. Nykytilanteessa on mielestäni epävarmaa, johtuuko nyt oleva lämpeneminen ihmisestä vai luonnon luonnollisesta kiertokulusta vai onko ihmisen toiminta vain osa sitä. Lähinnä tuntuu, että ilmastomuutoksen hypettäminen on vain yksi tapa kerätä rahaa ja veroja.
- Kaupunki tukemaan julkista liikennettä (esim. Somero-Forssa), jätteiden lajittelua, energijäte (esim TK keittiö), suositaan enemmän luonnontilaisia niittyjä (ei ajeta ruohoa), enemmän pyöräteitä isojen teiden viereen (pyöräily lisääntyisi turvallisuuden myötä).
- Ihmisten, päättäjien, pitäisi osata ajatella elämää yms. pidemmälle kuin oman työuraan tai elämään.
- Somerosta voisi tehdä tuollaisen ekoasumisen mallikunnan (kaupunki - nimitystä karttaisn tässä yhteydessä)